

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Mfv.III.10.551/2015/8.szám

A Kúria a dr. Lévy Zoltán ügyvéd cím1 által képviselt felperes1 cím2 felperesnek a dr. Molnár Klára jogtanácsos által képviselt alperes1 (cím3) alperes ellen társadalombiztosítás határozat felülvizsgálata iránt a Szolnoki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon 2015. május 28. napján kelt I.M.67/2015/9. számú ítélete ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a Szolnoki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság I.M. 67/2015/9. számú ítéletét – az alperes 2013. december 9-én kelt elsőfokú, valamint a másodfokú társadalombiztosítási szerv 2014. február 4-én kelt határozatára is kiterjedően – hatályon kívül helyezi.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 20.000 (húszezer) forint elsőfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

Az elsőfokú bírósági és a felülvizsgálati eljárás illetékét a magyar állam viseli.

I n d o k o l á s

Az alperes jogelődje a 2009. április 7-én kelt határozatával 2009. január 1-től kezdődően – 190.161 forint havi átlagkereset figyelembevételével – 152.130 forint korengedményes öregségi nyugdíjat állapított meg a felperes részére. A határozatot az alperes a 2013. december 9-én kelt határozattal – a cég1 foglalkoztató 1992. március 1. és 1998. március 29. közötti időszak nyugdíjjárulék-köteles jövedelmeire vonatkozó utólagos, módosított adatszolgáltatására hivatkozással – módosította és az ellátást 2014. január 1-től – 186.744 forint havi átlagkereset figyelembevételével – 149.395 forintban állapította meg.

A másodfokú társadalombiztosítási szerv az elsőfokú határozatot megváltoztatta, az ellátást 2009. január 21. napjától – 186.778 forint havi átlagkereset figyelembevételével – 149.425 forintban állapította meg. A határozat indokolása szerint a felperes volt foglalkoztatója 2013-ban, utólagos ellenőrzés keretében az elsőfokú határozatban megjelölt időszak nyugdíjjárulék-köteles jövedelmei és a munkabérrel ellátatlan időszakok körében módosította a korábbi adatszolgáltatásait, a korábbi határozattal megállapított nyugellátás az átlagkereset összegére kihatóan téves adatokon alapult, ezért a határozat a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (Tny.) 95. § (5) bekezdés b) pont ba) alpont szerinti módosításának volt helye.

A felperes – a per során módosított – keresetében a társadalombiztosítási határozat felülvizsgálatát azért kérte, mert a Kft.-nél fennállt munkaviszony utolsó napján, 1998. március 29-én kifizetett végkielégítést - figyelemmel arra is, hogy a kifizetés a biztosítási jogviszonyát, illetve a szolgálati idejét 1999. június 22-ig meghosszabbította - a nyugdíj alapjául szolgáló átlagkeresetbe be kellett volna számítani.

A munkaügyi bíróság a keresetet elutasította. Az ítéletben rögzítette, hogy a másodfokú társadalombiztosítás szerv a per során határozatát módosította, a Kft.-nél 1998. március 29-én megszűnt munkaviszony után fizetett végkielégítésre figyelemmel – a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (Tbj.) 7. § (2) bekezdése alapján – az 1998. március 30. és március 31. napjait is szolgálati időként ismerte el. A bíróság megállapította, hogy a felperes 1998. április 1-től más foglalkoztatónál, a cég2-nél állt munkaviszonyban, az ezt követő időszakot a korábbi határozat biztosítási jogviszonyként elismerte. Az ítélet szerint az alperes az 1998-ban kiállított és a foglalkoztató későbbi adatszolgáltatása alapján módosított, helyes adatokat tartalmazó 2013. évben kiállított NYENYI lapok alapján kérte a kereset elutasítását, mert azok az 1998. január 1. és március 29. közötti időre igazolták a módosító határozatban feltüntetett nyugdíjjárulék köteles kereseteket, jövedelmeket, és mert a felperesnek a Tbj. 7. § (2) bekezdése alapján – a korábbi foglalkoztatói adatközlés és levonás ellenére - nem volt járulékfizetési kötelezettsége, így az nyugdíjalapot nem képezhetett.

A bíróság ítéletében idézte a Tny. 95. § (5) bekezdését, rögzítette, hogy a nyugdíjat megállapító határozat módosítására 5 éven belül került sor, továbbá, hogy a Kft. 1998-ban 1.021.020 forint nyugdíjjárulék köteles keresetet igazolt, utóbb, a módosított adatszolgáltatás szerint a nála elért nyugdíjjárulék köteles kereset helyesen 377.520 forint volt, a levont nyugdíjjárulék a korábbi 71.472 forint helyett 26.426 forint, a befizetett járulék ténylegesen 71.472 forint volt. Az 1998-ban érvényes 4.290 forint járulékfizetési felső határt a Kft. úgy határozta meg, hogy a felperes biztosítási idejét a törvényes 5 havi végkielégítéssel meghosszabbítva számolta, a módosított adatszolgáltatással pedig a nyugdíjjárulék köteles keresetet 1998. január 1-től március 29-ig, a munkaviszony fennállásig, a 4.290 forint járulékfizetési felső határ napi összegével számolta és ennek eredményeként határozta meg a 377.520 forintos nyugdíjjárulék köteles keresetet.

A bíróság idézte a Tbj. 5. § (1) bekezdés a) pontját, majd az 1998. március 29-én hatályos 7. § (1) bekezdését, amely szerint ha a biztosított végkielégítésben részesült, a biztosítási ideje annyiszor 30 nappal hosszabbodik meg, ahány havi átlagkeresetének a végkielégítés megfelel. A bíróság idézte a Tbj. 1998. március 29-én hatályos 24. § (3) bekezdését, amely járulékfizetési felső határ számítását szabályozza. Megállapította, hogy a felperes biztosítási jogviszonya év közben szűnt meg és hogy a felhívott jogszabályok szerint a járulékfizetési felső határt annyi nap szorzatával kell figyelembe venni, ameddig a biztosítással járó jogviszonya, munkaviszonya fennállt. A foglalkoztatónak az 1998. március 29-ig kifizetett járandóságok után a 4.290 forint napi járulékfizetési felső határt 1998. január 1-től március 29-ig 88 nap szorzatával kell figyelembe venni. Végül kiemelte, hogy a Tbj. 7. § (2) bekezdése nem a biztosítás alapját képező jogviszonyt, hanem a biztosítási időt hosszabbítja meg, amely időre a Tbj. 24. § (3) bekezdés utolsó mondata alapján nem áll fenn járulékfizetési kötelezettség, így nyugdíjalapot sem képezhet.

A jogerős ítélet ellen a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben annak a társadalombiztosítás határozatokra is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárásra való kötelezését, valamint költségekben való marasztalását kérte a Tbj. 24. §-a és 7. § (3) bekezdése megsértésére hivatkozva.

Álláspontja szerint a nyugdíjat megállapító és a nyugdíj összegét módosító határozatok is jogszabálysértők, mert a társadalombiztosítás szervek az 1998. és 1999. évi nyugdíjalapul szolgáló jövedelmeket helytelenül állapították meg. Kifogásolta, hogy a módosító határozatok az 1998. január 1. és március 29. közötti nyugdíjjárulék köteles jövedelmet 1.021.020 forintról 377.520 forintra csökkentették, ami havi 2.735 forint összegű nyugdíjcsökkentést eredményezett, ezt nem indokolták meg. Az alperes a perben arra hivatkozott, hogy a végkielégítés után nem kellett (volna) nyugdíjjárulékot levonni, ezért a végkielégítés nem eredményezett nyugdíjalapot, a bíróság pedig azért utasította el a keresetet, mert a Tbj. 7. § (3) bekezdése alapján nem állt fenn nyugdíjjárulék alapot képező járulékfizetési kötelezettség. Ez utóbbi szabály – helyes értelmezés szerint – csak a felsorolt állami juttatások esetében írja elő, hogy nincs járulékfizetési kötelezettség, mert azok nem a foglalkoztatótól származó, adóalapot és járulékalapot képező jövedelmek, juttatások. A végkielégítés ezzel szemben járulékfizetési kötelezettséget keletkeztető bérjellegű jövedelem; a Kft. a munkaviszony megszűnésekor a törvény alapján járó 5 havi végkielégítés alapulvételével le is vonta a nyugdíjjárulékot. A felperes hivatkozott arra is, hogy az ONYF 1999. februári, az 1998-ról 1999-re áthúzódó végkielégítések elszámolására vonatkozó útmutatója alátámasztja, hogy a nyugdíjjárulékot az 1998-ban érvényes napi 4.290 forint alapulvételével kell megállapítani. Ez esetben azt jelenti, hogy 1998-ban a járulék alapját 365 nap és 4.290 forint, 1999-ben pedig – a biztosítási ideje 1999. július 22-ig történő meghosszabbodására tekintettel – 203 nap és 4.290 forint szorzata alapján kell meghatározni, ami 1.565.850 forint, illetve további 870.870 forint járulékalapot eredményez. Kifogásolta, hogy a bíróság nem adta indokát annak, hogy az útmutatóval megerősített álláspontját miért nem tartotta elfogadhatónak, azt az alperesnek mindenképpen alkalmaznia kellett volna. Végül a fenti érvelés alapján a felperes kiemelte, hogy az alperesnek a nyugdíjat megállapító határozat terhére történő módosítására nem, a javára való megváltoztatására azonban volt alapja.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Álláspontja szerint a munkaügyi bíróság helyesen alkalmazta és értelmezte a Tbj. 24. §-át, kiemelten annak (3) bekezdését. A felperes a Tbj. 7. § (3) bekezdésére helytelenül hivatkozik, mivel a bíróság ítéletét a Tbj. 7. § (2) bekezdésére és 24. § (3) bekezdésére alapította és helyesen állapította meg, hogy az előbbi szabály a biztosítási időt hosszabbítja meg, amelyre nem áll fenn járulékfizetési kötelezettség. Az 1999. évi útmutató a felperes ügyében nem volt alkalmazható, a határozat jogszerűtlenségének alátámasztására nem alkalmas. A nyugdíjmegállapító határozat módosításának – a felperes érvelésével ellentétben – volt jogszabályi alapja, az a Tny. 95. § (5) bekezdés b) pont ba) alpontján alapult.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem – az alábbiak szerint – megalapozott.

A felperes felülvizsgálati kérelmében - a Tbj. 24. §-a mellett – a munkaügyi bíróság által megsértett jogszabályként feltehetőleg elírás eredményeként jelölte meg a Tbj. 7. § nem létező (3) bekezdését. Mivel a felhozott kifogások a Tbj. 7. §-ának a bíróság által alkalmazott (2) bekezdésével függnek össze, a Kúria a jogerős ítéletet e rendelkezés alapján is vizsgálta.

Az öregségi nyugdíj összegét a Tny. 22. § (1) bekezdése szerint az 1988. január 1-jétől a nyugdíj megállapításának kezdő napjáig elért (kifizetett) - a kifizetés idején érvényes szabályok szerint nyugdíjjárulék alapjául szolgáló -, a személyi jövedelemadót is tartalmazó, csökkentés nélküli bruttó kereset, jövedelem havi átlaga alapján kell meghatározni. A rendelkezés b) pontja keresetként, jövedelemként 1998. január 1-től a Tbj.-ben meghatározott biztosítással járó jogviszonyból származó - nyugdíjjárulék-alapot képező - keresetet, jövedelmet, több biztosítással járó jogviszony esetén a nyugdíjjárulék-fizetési kötelezettségre meghatározott összeghatárig összeszámított keresetet, jövedelmet rendeli figyelembe venni.

A Tbj.-nek a hatályba lépésétől 1998. december 31-ig hatályos 7. § (1) bekezdése szerint a biztosítás - amennyiben e törvény eltérően nem rendelkezik - az ennek alapját képező jogviszony kezdetétől annak megszűnéséig áll fenn, a (2) bekezdés pedig akként rendelkezett, hogy ha biztosított az 5. § (1) bekezdés a) pontja szerinti jogviszonya alapján végkielégítésben részesült, a biztosítási ideje annyiszor 30 nappal hosszabbodik meg, ahány havi átlagkeresetének (illetményének) a végkielégítés megfelel.

A nyugdíjjárulék fizetéséről a Tbj. 24. § (1) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezett: „a foglalkoztatott a 19. § (2) bekezdés a) vagy b) pontjában meghatározott nyugdíjjárulékot (...)

fizet. A nyugdíj (...) járulék alapja a társadalombiztosítási járulék alapját képező jövedelem. A foglalkoztatott az Szja tv. 69. §-a szerinti természetbeni juttatás értéke után nyugdíjjárulékot (...) nem fizet”. A (2) bekezdés szerint a foglalkoztatott a nyugdíj (...) járulékot a járulékalapul szolgáló jövedelme, legfeljebb azonban a tárgyévre tervezett egy naptári napra jutó bruttó átlagkereset kétszeresének naptári évre számított összege után fizeti meg (a továbbiakban: járulékfizetési felső határ). A járulékfizetési felső határ naptári napi összegét évente a Magyar Köztársaság költségvetéséről szóló törvény állapítja meg”. A (3) bekezdés kimondta, hogy a járulékfizetési felső határt évente január 1-jétől, év közben kezdődő jogviszony esetében a biztosítással járó jogviszony kezdete napjától az adott év december 31. napjáig kell számítani. Az évi összeghatár számításánál figyelmen kívül kell hagyni azokat az időtartamokat, amelyre a foglalkoztatott személynek járulékalapul szolgáló jövedelme nem volt, így különösen, ha táppénzben, terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási segélyben, baleseti táppénzben részesült, katonai (polgári) szolgálatot teljesített, a fizetés, díjazás nélküli időszakot. A megállapított járulékfizetési felső határt időközben csökkenteni kell az említett időszakok naptári napjainak száma és a napi járulékfizetési felső határ szorzatával. E rendelkezést kell alkalmazni abban az esetben is, ha a biztosítással járó jogviszony év közben kezdődött vagy szűnt meg.

Az alperes és a munkaügyi bíróság a fenti jogszabályok téves értelmezésével jutott arra a következtetésre, hogy a nyugdíjat megállapító határozat módosításának a Tny. 95. § (5) bekezdésében foglalt feltétele, a korábbi döntés jogszabálysértő volta fennállt. A perben a felek között nem képezte vita tárgyát az a tény, hogy a Kft-től kapott végkielégítés 5 hónapra járó összegéből a nyugdíjjárulék levonásra került, a társadalombiztosítási szervek határozataikban és a perben sem jelöltek meg olyan jogszabályi rendelkezést, amelyből az következne, hogy a kifizetett végkielégítés után nem állt fenn járulékfizetési kötelezettség.

A felperes – a jogerős ítéletben írtakkal ellentétben – a perben nem hivatkozott arra, hogy a végkielégítés a biztosítás alapjául szolgáló jogviszonyát (munkaviszonyát) meghosszabbította. A felperes azt állította, hogy a biztosítási idejének a Tbj. 7. § (2) bekezdése szerinti meghosszabbodására és a fennállt és teljesített nyugdíjjárulék fizetési kötelezettségére tekintettel nyugdíjalapot képező jövedelmet szerzett, így a határozat terhére történő módosításának nem volt helye.

A Tbj. 7. § (2) bekezdése valóban a biztosítási idő meghosszabbodásáról rendelkezik, a biztosítási idő azonban, helyes értelmezés szerint, az (1) bekezdésben foglaltakra figyelemmel biztosítási jogviszonyt jelent. A biztosítási jogviszony - főszabály szerint – megszűnik, ha az annak alapját képező jogviszony megszűnik. Ez alól kivétel a végkielégítés, amikor a biztosítási jogviszony időtartama a végkielégítés juttatásának időtartamával meghosszabbodik.

A végkielégítés járulékalapot képező jövedelemnek minősül [Tbj. 4. § k) pont, a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 4. § (1)-(2) bekezdés, 48. § (2) bekezdés]. A Tbj. 24. § (3) bekezdése nem azt rögzíti, hogy a járulékfizetés felső határának számítására vonatkozó jogszabályt a biztosítással járó jogviszony megszűnéséig kell alkalmazni, hanem

azt, hogy az itt rögzített szabályt abban az esetben is alkalmazni kell, ha a fenti jogviszony év közben szűnt meg. A felperes ezért helytállóan hivatkozott arra is, hogy a határozat jogszerűsége a Tbj. jogerős ítéletben felhívott 24. § (3) bekezdésével sem támasztható alá.

A felperes az öregségi nyugdíját 2009. április 7-én kelt határozattal megállapító határozat bírósági felülvizsgálatát a törvényes határidőben nem kérte, a módosító határozat felülvizsgálata iránti perben az „alaphatározat” számítási módjára vonatkozó további kifogások nem voltak vizsgálhatók, azt a munkaügyi bíróság helytállóan mellőzte. A bíróság a nyugdíjbiztosítási szervek jogalkalmazási gyakorlatának egységesítésére kiadott, jogszabálynak nem minősülő ONYF tájékoztatóban foglaltak figyelembe vételére nem volt köteles; a Kúria a felperes kifogásai kapcsán csupán utal arra, hogy a perben az alperes nem adta érdemi magyarázatát annak, hogy az abban foglaltaktól milyen okból tért el.

Mindezek alapján a Kúria arra a következtetésre jutott, hogy a nyugdíjat megállapító határozat Tny. 95. § (5) bekezdés b) pontja szerinti módosításának nem volt helye, ezért a jogerős ítéletet a felperes által felülvizsgálni kért, a nyugdíja összegét módosító társadalombiztosítási határozatokra is kiterjedően hatályon kívül helyezte [Pp. 275. § (4) bekezdés, 339. § (1) bekezdés].

Az alperes a felperes elsőfokú és felülvizsgálati eljárásban felmerült költségei megtérítésére a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles.

A Kúria az elsőfokú bírósági és a felülvizsgálati eljárás illetékéről a Tny. 81. §-a alkalmazásával határozott.

Budapest, 2016. február 3.

Dr. Zanathy János sk. tanácselnök, Dr. Magyarfalvi Katalin sk. előadó bíró, Dr. Farkas Katalin sk. bíró